

Eğitim Fakültesi Dergisi

<http://kutuphane.uludag.edu.tr/Univder/uufader.htm>

Öğretmen Adaylarının Değerlendirmelerine Göre Sınıfta İstenmeyen Öğrenci Davranışlarını Değiştirmek ve Düzeltmek Amacıyla Yararlanılan Stratejiler

Mustafa Sarıtaş

*Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi
msaritas@uludag.edu.tr*

Özet. Bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının sınıfta istenmeyen davranışları değiştirmek ve düzeltmek amacıyla başvurdukları stratejileri belirlemektir. Araştırmanın evreni 2004-2005 yılında Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi ikinci ve üçüncü sınıfta okuyan öğrencileridir. Araştırmanın örneklemini ise tesadüfi örnekleme yöntemiyle belirlenen 180 öğretmen adaydır. Sayısal veriler anket uygulanması yoluyla elde edilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde t testi ve varyans analizi tekniklerinden yararlanılmıştır. Grupların görüşleri arasındaki fark .05 anlamlılık düzeyi dikkate alınarak yorumlanmıştır. Sonuç olarak sınıf yönetimi dersi alan ve almayan öğretmen adaylarının sınıfta istenmeyen davranışları önlemek açısından farklı görüşlere sahip olukları ve görüşleri arasındaki farkın önemli olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sınıf yönetimi, istenmeyen davranış, istenmeyen davranış değiştirme stratejisi.

Abstract. The aim of this study is to determine the strategies of teacher trainers which they use for changing and eliminating the misbehaviours in the classroom. The sample of the study 180 teacher trainers who are selected randomly. They are second and third grade Education Faculty students Uludağ University at Bursa. The data for this study was collected through questionnaire. t test and variance analysis techniques were used for analysing data. The difference in the view of the subjects were interpreted according to 0.5 significance level. Finally, it is pointed out that teacher trainers who are taking classroom management lesson and who are not taking the lesson have different views in preventing the misbehaviours in class, and it is concluded that this difference between their views are important.

Key words: Classroom management, misbehaviour, strategy for changing misbehaviour.

BÖLÜM I

PROBLEM DURUMU

Giriş

Eğitim genel anlamıyla davranış değiştirme sürecidir. Eğitim sürecinden geçen bireyin davranışlarında olumlu yönde değişim olması beklenir (Demirel, 1994: 1). Eğitimin temelinde olumsuz davranışları düzelterek değiştirmenin yanında, olumlu davranışlar kazandırma düşüncesi yatmaktadır.

Öğretmen sınıfta eşzamanlı olarak hem öğreticilik hem de yöneticilik rollerini ahenk içinde sürdürmek durumundadır. Öğretmenin öğreticilik rolünü başarıyla sürdürebilmesinin yolu etkili bir sınıf yönetiminden geçmektedir. Öğretmenin sınıf yönetimi açısından öncelikli görevi uygun bir sınıf düzeni kurmasıdır (Başar, 1999: 92).

Sınıf yönetimi; öğretmen, öğrenci, program, içerik, zaman, mekan, teknoloji, yöntem arasında etkili bir eşgüdümleme gerçekleştirerek sınıfı öğrenmeye elverişli bir ortama dönüştürmeye yönelik etkinliklerin tümünü olarak tanımlanabilir (Sarıtaş, 2000: 48). Bir başka yaklaşımla sınıf yönetimi, sınıf kurallarının belirlenmesi, uygun bir sınıf düzeninin sağlanması, öğretim ve zamanın etkili bir biçimde yönetilmesi ve öğrenci davranışlarının denetlenerek, olumlu bir öğrenme ikliminin geliştirilmesidir (Çelik, 2002: 2).

Sınıf içinde öğretmenin yönetmesi gereken etkinlikler; fiziksel ortamın yönetimi, ilişkilerin yönetimi, plan-program etkinliklerinin yönetimi,

davranış yönetimi ve zaman yönetimi olmak üzere beş boyuttan oluşmaktadır (Başar;1999:14). Sınıf yönetiminin davranış yönetimi boyutu öğretmene öğrenci davranışları ile yakından ilgilenme ve sorun yaratıcı davranışları olumsuzlarıyla değiştirme ve düzeltme sorumluluğu yüklemektedir. Öğrenci davranışlarının yönetimi öğretmenin sınıf yönetimi çerçevesinde sürekli olarak ilgilenmesi gereken bir alandır (Ağaoğlu; 2002: 7).

Sınıfta istenmeyen davranışların doğru ve sağlıklı bir biçimde tanımlanması bu davranışların uygun stratejilerle değiştirilmesi ve sonuç olarak ortadan kaldırılması bakımından önemlidir (Aydın; 2000: 150). Sınıf yönetiminin amaçları; öğrenci motivasyonunu artıracak düzenli ve güvenli bir öğrenme ortamı oluşturmak (Karip; 2002: 2), öğrencilerde sorumluluk bilinci geliştirmek ve davranışlarını düzenleyebilmeyi öğretmek, olumlu davranışları sürdürmek, olumsuz davranışları değiştirmek biçiminde ifade edilebilir (Çelik; 2002: 6).

Sınıfta İstenmeyen Davranışlar

Sınıf geçmiş yaşantıları, değer yargıları, kültürleri, ilgileri, yetenekleri ve zeka düzeyleri bakımından farklı özelliklere sahip öğrencilerden meydana gelen bir toplumsal gruptur. Sınıfta yer alan öğrencilerin gereksinimleri, beklentileri, öncelikleri, hazırbulunmuşluk düzeyleri, öğrenme hızları, öğrenme biçimleri, çalışma alışkanlıkları, tutumları, duyguları farklılık gösterir (Öztürk; 2002: 156). Fiilen 180 gün ve her gün yaklaşık beş, altı saat aynı sınıfta yer alan onlarca öğrencinin bulunduğu sınıflarda farklı davranışların sergilenmesi kaçınılmazdır.

Farklılıklar kendini sınıfta değişik öğrenci davranışları biçiminde gösterir. Farklılıklar, bazı durumlarda sınıfın havasına hoş bir renk, güzel bir anı katarken bazı durumlarda ise sınıfın psikolojik, toplumsal ve duygusal yapısına zarar verebilmektedir. İşte bu tür davranışlar istenmeyen davranışlar olarak nitelendirilmektedir (Tertemiz: 2000: 54).

Sınıfta istenmeyen davranışlar çeşitli ölçütlere göre sınıflandırılmaktadır. Neden oldukları sonuçlar bakımından; kontrolsüz ve aşırı kontrollü davranışlar, amaçlı, planlı, kasıtlı davranışlar, (Sarıtaş; 2000: 71,72), önemli ancak etkisi ve alanı sınırlandırılmış sorunlar, artan ve yayılan sorunlar (Evertson, Emmer, Worsham, 2000), yarattığı sonuçları açısından akademik etkinliklere, sosyal ilişkilere ve fiziksel donanım ve ortama zarar verici davranışlar (Öztürk; 2002: 143, Çelik; 2002: 164), yasal olmayan, fiziksel olarak tehlikeli, başkalarının haklarına saygısızlık, kendisinin yada diğerlerinin öğrenmesini engelleyici, öğretmenin otoritesine karşı koyucu, kendisinin veya diğer öğrencilerin güvenliğini tehlikeye sokan, okulun,

sınıfın, arkadaşlarının, öğretmenin araç-gereçlerine, eşyasına zarar verici, (Korkmaz; 2002: 175) sınıf içi etkinlikleri bozan, okulun ve öğretmenin yasal beklenti ve kuralları ile ters düşen, sınıfta karışıklık yaratan davranışlar (Tertemiz; 2000: 54), saldırganlık ve ahlaksızlık içeren, dersi bölen, toplumsal beklentilere uygun düşmeyen, dersin akışını bozan, derse ilgiyi azaltıcı davranışlar (Özdemir, 2004: 270).

Öğrencilerin sınıfta sergiledikleri istenmeyen davranışlar geniş bir yelpaze oluşturur. Bunlardan bazıları şöyle sıralanabilir: Arkadaşlarına bağırarak, tartaklamak, saldırmak, zorbalık etmek, kırıcı ve küfürlü konuşmak, sözle taciz etmek, derse geç gelmek, sınıftan izinsiz ayrılmak, sınıfta izinsiz dolaşmak, diğer öğrencilerin ders çalışmasını engellemek, sıraların ve masanın üstüne çıkmak, konuşarak veya bazı nesnelere vurularak gürültü yapmak, söz almadan konuşmak, kaba ve saygısız davranmak, kopya çekmek ve çektirmek, hırsızlık, yalancılık, cinsel konulara aşırı ilgi, dağınıklık, okula ve öğretmene karşı olumsuz bir anlayışa sahip olmak, (Özdemir, 2004: 269), sözünü kesme, yerine oturmama, arkadaşlarını aşağılama, öğretmen ve öğrencilere fiziksel saldırıda bulunma, öğretmene karşı koyma, diğerlerinin eşyasını izinsiz kullanma, sınıfta uygun olmayan yiyecek veya içecek tüketme, öğretmene, öğrencilere hakaret etme, aşağılama, uygun olmayan materyal kullanma (Türnüklü, Galton; 2001: 296), sigara içme, kavga etme, argo konuşma, uyuşturucu kullanma vb. (Tony; 2003: 460).

İstenmeyen Davranışların Sonuçları

İstenmeyen davranışların önlenememesi başka olumsuz davranışların ortaya çıkmasına ve çoğalmasına yol açabilir (Türnüklü ve Yıldız, 2002: 23). İstenmeyen davranışlarla birlikte ortaya çıkabilecek olumsuz sonuçlardan bazıları şöyle ifade edilebilir: Öğretmenin işini yapması, öğretme ve bilgilendirme hakkını kullanması, öğrencilerin ise öğrenme, bilgilendirme ve kendini geliştirme haklarında yararlanmaları engellenmiş olur, sınıfın atmosferi bozulur, sınıfta sözel veya fiziksel çatışmalar yaşanabilir, öğretmen gerginleşir, kargaşa ve gürültüden diğer sınıflar olumsuz etkilenir, öğrencilerin, öğretmenin, sınıfın, okulun eşyası zarar görebilir, okulda disiplin sorunları çoğalır, veliler rahatsız olur vb. (Sarıtaş, 2000: 71). İstenmeyen davranışlar öğrencilerde korkuya, devamsızlığa, öğretilmede ise strese, iş doyumsuzluğuna ve tükenmeye yol açabilmektedir. Bütün bu olumsuzluklar öğretmenleri, zamanlarının önemli bir kısmını öğretim yerine istenmeyen davranışlarla başa çıkmaya ayırmak zorunda bırakmaktadır (Türnüklü ve Yıldız, 2002: 23).

Eğitsel etkinliklerin sağlıklı bir biçimde sürdürülebilmesi için istenmeyen davranışların doğru saptanması gerekir (Başar; 1999: 131). İstenmeyen davranışın tanımı, değiştirilmesi ve düzeltilmesi bilinçli bir davranış yönetimi anlayışı gerektirir (Aydın, 2000: 150). Bu nedenle öğretmen adaylarının davranış yönetimi konusunda hazırlıklı ve deneyimli olmaları önemlidir. Davranış yönetimi konusunda gerekli niteliklere sahip olmak sorun yaratıcı davranışlarla baş etmede öğretmene önemli avantajlar sağlar (Özyürek, 1997: 10-16).

İstenmeyen öğrenci davranışlarını azaltmak ve giderek onları ortadan kaldırmak için önce sorun yaratan davranışların kaynağı iyi saptanmalı, sonra bu türlü davranışları caydırıcı, azaltıcı ve tekrarını önleyici eylem ve stratejilerin nasıl uygulanacağı kararlaştırılmalıdır (Başar, 1999: 132). İstenmeyen davranışlara karşı strateji belirlemede göz önünde tutulacak en önemli nokta davranışın niteliğinin doğru algılanmasıdır. İstenmeyen davranışlar; dikkatsizlik, acemilik, korku, heyecan, bilgisizlik nedeniyle tesadüfen sergilenen ve tekrarlanmayan davranışlar biçiminde olabileceği gibi, kasıtlı, art niyetli, olumsuzluk içeren davranışlar biçiminde olabilir (Başar; 1999: 95, Çelik; 2002: 164, Öztürk; 2002: 143-170, Korkmaz; 2002: 175, Tertemiz; 2000: 54, Özdemir, 2004: 270). Öğretmenin olumsuzluk içeren ancak kasit ve kötü niyet taşımayan davranışlarla, sürekli tekrarlanan ve zarar verici davranışların ayırında olması gerekir. İstenmeyen davranışta bulunan öğrencinin bu davranışı ile ilişkili olabilecek gerçek niyeti ve davranış sonrası beklentisinin dikkatle izlenmesi gerekir. Sınıf yönetimi bakımından yetkin bir öğretmenin, baş vurma amacı ve yarattığı sonuç açısından birbirinden çok farklı olan bu iki tür davranışa karşı farklı düzeltme ve değiştirme stratejilerine baş vurma beklenir.

İstenmeyen Davranışları Düzeltme ve Değiştirme Stratejileri

İstenmeyen davranışları ortadan kaldırmak bilgi, deneyim, sabır ve rasyonel karar vermeyi gerektirir. Gözlemler ve araştırma sonuçları öğretmenlerin durumu derhal kontrol altına almak düşüncesiyle aceleci davrandıklarını göstermektedir. Ortaya çıkan en önemli sorunlardan birisi hangi istenmeyen davranış için hangi stratejinin kullanılacağıın iyi tayin edilememesidir. Uygun olmayan stratejilerle müdahale istenmeyen davranışı ortadan kaldırmak yerine başka istenmeyen davranışların ortaya çıkmasına neden olabilmektedir (Çelik, 2002: 166).

Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarını istenenlerle değiştirmek ve düzeltmek amacıyla şu stratejilerden yararlanılabilir: Sorunu anlamak, görmezden gelmek, uyararak, derste değişiklik yapmak, sorumluluk vermek,

öğrenciyle konuşmak, okul yönetimi ile ilişki kurmak, aile ile ilişki kurmak, ceza vermek (Başar, 1999: 131-142).

İstenmeyen davranışlara karşı kullanılacak stratejiler birçok farklı davranış veya tutumlarla uygulamaya aktarılabilir. Örneğin uyarma eylemi; göz temasıyla, işaretle, yanına yaklaşarak, dokunarak, sözle yapılabilir. Sözel mesajlarla uyarma eylemi ise dolaylı olarak uyarma, soru sorma, sözün istenmeyen davranışa bağlanması, yerini değiştirme biçiminde kullanılabilir. Diğer taraftan öğrenciyle konuşma eylemi duruma göre ders içinde veya dersin sonunda yapılabilir. Derste değişiklik yapma stratejisi ise; araçları, yöntemi, ortamları, öğretmen davranışlarını değiştirme biçiminde gerçekleştirilebilir. Ceza verme eylemi ise hiçbir zaman fiziki şiddet ve baskı içermeyen, istenenden mahrum, istenmeyene mahkum etme biçiminde kullanılabilir. İstenmeyen davranışların yönetiminde öğretmenler aynı zamanda; bakışları ile iletişime girmek, öğrenciye yaklaşmak, baş ve parmak hareketlerinden yararlanmak vb sözel olmayan uyarma yollarından yararlanarak öğrencinin uygun davranışa dönmesine yardımcı olabilir (Celep, 2000: 88, Türnüklü ve Yıldız, 2002: 23).

İstenmeyen davranışların kabul edilemez olduğu sınıfa hissettirmelidir. Örneğin geç gelen öğrencinin öğretmenden bir işaret alana kadar bekletilmesi, sıra arkadaşlarını rahatsız eden öğrencinin bu davranışı tekrarlamayacağına söz vermesinin sağlanması, sırayı karalayan öğrenciye sıranın temizletilmesi vb. (Celep, 2000: 128).

Bir başka yaklaşımda istenmeyen davranışların değiştirilmesinde beş strateji önerilmektedir: Zorlayıcı strateji, korku yoluyla engelleme ve gözdağı verme temeline dayanırken, serbest stratejide, öğretmen ve öğrenci arasında çift yönlü etkileşim ve sosyal ilişkiler ön plandadır. Serbest stratejiyi benimseyen öğretmenlerin sınıfında karşı öğrenci davranışları daha az görülür. Görev merkezli stratejide öğretmen öğrencileri görevlendirerek meşgul eder ve boşta kalmalarını önler. Bir başka strateji olan otoriter stratejide öğretmen ussal ve uygun kurallardan yararlanarak sorun önleyici bir düzen kurar. Beşinci strateji olan temel stratejide ise ödül yoluyla istenen davranışların artırılması böylece istenmeyen davranışların azaltılması öngörülmektedir (Traynor, 2002: 453-510).

Bu çalışmada istenmeyen davranışları düzeltme ve değiştirme stratejileri olarak şunlar saptanmıştır: Oturduğu sırayı değiştirme, kontrol edilebilecek bir yerde tek başına oturtma, sınıfın dışına çıkartma, sınıf kurallarını hatırlatma, sorumluluk vererek derse katma, sınıfın önünde yaptığı davranış için özür dilemesini sağlama, arkadaşları ile konuşmasını engelleme, yanında durup hafifçe dokunma, sözel olmayan yöntemlerle (ses vurgusu,

tonlama, göz teması, jest ve mimikler vb.) uyarma, dersten bırakacağını söyleme, ilgili disiplin maddesini hatırlatarak disiplin kuruluna vereceğini söyleme, rehberlik servisine gönderme, okul müdürüne gönderme, okul yönetimi ile ilişki kurma, başvurduğu davranışı değiştirmesini söyleme, dersin sonunda özel görüşme, teneffüse çıkarmama, sonraki derse almama, dersi kesip olumsuz davranıştan vazgeçmesini bekleme, görmezden gelme, davranış notunu kıracağını söyleme, derste değişiklik yapma, sınıfı rahatsız etmemesini söyleme, nezaketle dersi dinlemeye davet etme, ismiyle hitap ederek uyarma, öğrenciyle ders içinde konuşma, sınıf arkadaşlarından onun davranışını değerlendirmeyi isteme, sınıfını değiştirme, ceza verme (ayakta durdurma, sevdiği etkinliklerden yoksun bırakma, istemediği işler verme vb.).

Toplu yaşamın yolu düzenden, düzeni oluşturmanın yolu ise davranışları doğru kurallara bağlamaktan geçer. Öğrenme açısından etkili bir sınıfın oluşturulabilmesi ve öğrencilerde özdenetim bilinci oluşturabilmesi için sınıfta bir düzene gereklilik vardır (Çelik; 2002: 68, Brubacher; 1985: 14). Sınıfın yöneticisi olarak öğretmenin başarısı genel anlamda sınıf düzeni becerisiyle yakından ilgilidir. Öğretmen sınıfta sorun yaratabilecek davranışları sınıf düzeni yardımıyla kontrol edebilir. Düzenin sağlanmadığı sınıflarda karışıklık, başı bozukluk, sorumsuzluk, güvensizlik vardır. Kendisinden beklenen ve beklenilmeyen davranışları önceden gören öğrenciler daha dikkatli ve sorumlu davranmaya özen göstermektedirler (Yüksel, 2003: 108). Öğrencilerin kendiliğinden kurallara uygun davranmaları sık gözlenen bir durum değildir. Kurallara uygun davranmayı beklemek için kuralların belli olması ve istenen kurallara uygun davranışlar sergilenmesi için de öğretmenin düzenleyici ve denetleyici bir rol üstlenmesi gerekmektedir (Özyürek, 2001:5). Özetle kuralların var olduğu ve iyi izlendiği sınıflarda öğrenciler daha bir dikkatli davranmakta ve istenmeyen davranışları daha az sergilemektedir. Özdenetim bilinci ve alışkanlığı gelişmiş öğrencilerin bulunduğu sınıflarda öğretmenler bilgi, beceri, zaman ve enerjilerini daha çok eğitim-öğretim etkinlikleri için kullanmaya çalışırlar. Sınıfta oluşturulacak düzene yalnız öğretmenin işini sorunsuz olarak yürütmesi, onun başarısını garantilemeye yardımcı olması için değil, aynı zamanda öğrencilere olumlu ve istendik davranış, tutum ve iyi alışkanlıklar kazandırılması, onların gelecekteki vatandaşlık rollerine ve sorumluluklarına sağlıklı bir biçimde hazırlanabilmesi, öğrencinin uygun davranışları kendi başına kaldığında da sergilemesi için gereklilik vardır (Tuncer; 1980: 21). Yukarıda ifade edilen görüşler çerçevesinde bu konu araştırılmaya değer bulunmuştur.

BÖLÜM II

Problem Cümlesi

Öğretmen adaylarının değerlendirmelerine göre sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarını değiştirme ve düzeltme amacıyla yararlanılan stratejiler nelerdir?

Araştırmanın Alt Problemleri

1- İngilizce öğretmenliği bölümünde sınıf yönetimi dersi alan ve almayan öğretmen adaylarının sınıfta öğrenciler tarafından sergilenen istenmeyen davranışları değiştirmek ve düzeltmek amacıyla yararlanmayı düşündükleri stratejiler konusundaki görüşleri nelerdir ve bu konuya ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

2- Türkçe öğretmenliği bölümünde sınıf yönetimi dersi alan ve almayan öğretmen adaylarının sınıfta öğrenciler tarafından sergilenen istenmeyen davranışları değiştirmek ve düzeltmek amacıyla yararlanmayı düşündükleri stratejiler konusundaki görüşleri nelerdir ve bu konuya ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

3- PDR bölümünde sınıf yönetimi dersi alan ve almayan öğretmen adaylarının sınıfta öğrenciler tarafından sergilenen istenmeyen davranışları değiştirmek ve düzeltmek amacıyla yararlanmayı düşündükleri stratejiler konusundaki görüşleri nelerdir ve bu konuya ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

4- Bölümlere göre İngilizce-Türkçe-PDR bölümlerinde sınıf yönetimi dersi alan ve almayan öğretmen adaylarının sınıfta öğrenciler tarafından sergilenen istenmeyen davranışları değiştirmek ve düzeltmek amacıyla yararlanmayı düşündükleri stratejiler konusundaki görüşleri nelerdir ve bu konuya ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

5- Sınıf yönetimi dersi alan ve almayan tüm öğretmen adaylarının sınıfta öğrenciler tarafından sergilenen istenmeyen davranışları değiştirmek ve düzeltmek amacıyla yararlanmayı düşündükleri stratejiler konusundaki görüşleri nelerdir ve bu konuya ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Sınırlılıklar

Bu çalışmada elde edilen bulgular araştırma evreninde yer alan öğretmen adaylarının görüşleri, kullanılan veri toplama aracı, veri analiz yöntemleri ve araştırmanın yapıldığı 2004-2005 eğitim-öğretim yılı ile sınırlıdır, zaman içerisinde bu görüşler değişebilir.

Araştırmanın Önemi

Bu araştırmada elde edilecek bulguların şu konularda etkili olması beklenmektedir: Öğretmen adaylarının sınıf ortamında karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışlarını değiştirme ve düzeltmeye yönelik olarak tercih ettikleri başatma yollarının saptanması, sınıf yönetimi dersi alan ve almayan öğretmen adaylarının konuya ilişkin görüşleri arasındaki farkı dolayısıyla sınıf yönetimi dersinin işlevini ortaya koyması, sınıf yönetimi dersinin içeriğinin güncelleştirilmesi. Diğer taraftan sınıfta istenmeyen davranışlara karşı öğretmenlerin kullanabilecekleri değiştirme ve düzeltme stratejilerini konu edinen araştırma sayısı yeterli değildir. Araştırma bu konuların bilinmesi ve öğretmen adaylarına ve öğretmenlere ışık tutması açısından önemli görülebilir. Ayrıca bu araştırmada elde edilecek bulgular alan veri tabanına katkı sağlayabilir. Elde edilen sonuçlar ve ortaya konan öneriler, öğretmenler için sınıf yönetimi alanında düzenlenebilecek hizmet içi eğitim programlarının hazırlanmasında dikkate alınabilir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama aracı, verilerin çözümlenmesi ve yorumuna ilişkin bilgilere yer verilmektedir.

Araştırma Modeli

Bu araştırma mevcut durumu ortaya koyan betimsel bir çalışmadır.

Araştırmanın Evreni

Araştırmanın evreni, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesinde, 2004-2005 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde, İngilizce Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği ile Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü'nde okuyan ikinci ve üçüncü sınıf örgün öğretim öğrencileridir. Bu üç bölümde ikinci sınıfta 292, üçüncü sınıfta ise 262 öğrenci olmak üzere toplam 554 öğrenci bulunmaktadır.

Araştırmanın Örneklemi

Araştırmanın örneklemi üç bölümde ikinci sınıflarda programa devam eden ve üçüncü sınıflarda sınıf yönetimi dersi alan öğrenciler arasından belirlenmiştir. Her bir bölümde sınıf yönetimi dersi (SYD) alan ve almayan 30'ar öğrenci örnekleme dahil edilmiştir. Örnekleme dahil edilen öğrenciler tesadüfi örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Bu yöntemle üç bölümden toplam doksan adet sınıf yönetimi dersi almayan ve toplam doksan adet de

sınıf yönetimi dersi alan öğrenci belirlenmiştir. Araştırmada toplam 180 öğretmen adayına anket uygulanmıştır. Böylece sınıf yönetimi dersi almayan öğrencilerin % 30.8'i, sınıf yönetimi dersi alan öğrencilerin ise % 34.3'ü örnekleme dahil edilmiştir. Bu araştırmada toplam yüz seksen öğrenciye anket uygulanmıştır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan “Sınıf İçinde İstenmeyen Davranışları Değiştirme ve Düzeltme Stratejileri” anketi kullanılmıştır. Ankette yer alan davranışların sergilenme sıklığı likert tipi derecelendirme üzerinde 3 ile 1 arasında ifadelendirilmiştir. Bu ölçekte davranışları sergileme sıklığı; (3) her zaman, (2) bazen, (1) hiçbirzaman şeklinde derecelendirilmiştir.

Veri toplama aracının geliştirilmesi sürecinde şu işlemler gerçekleştirilmiştir. Önce araştırmacı tarafından alan taraması yapılarak istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı öğretmenlerin başvurabileceği olası düzeltme ve değiştirme yolları saptanmıştır. Aynı zamanda iki ilköğretim okulunda görev yapan 41 ve iki lisede görev yapan 43 olmak üzere toplam 84 öğretmenden sınıflarında karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışlarını değiştirmek ve düzeltmek amacıyla başvurdukları stratejileri yazmaları istenmiştir. Öğretmenler tarafından yazılan ve araştırmacı tarafından belirlenen davranış maddelerinden farklı olanlardan 50 maddelik bir davranış değiştirme ve düzeltme listesi oluşturulmuştur. Söz konusu 50 davranış değiştirme ve düzeltme maddesi uzman görüşüne sunulmuş ve alınan dönütler çerçevesinde maddelerde benzerlik, anlam, içerik ve biçim bakımından gerekli düzeltmeler yapılarak 30 davranış düzeltme ve değiştirme stratejisi belirlenmiştir.

Verilerin Çözümlemesi Ve Yorumu

Anket yoluyla elde edilen bilgiler Statistica Programından yararlanılarak analiz edilmiştir. Verilerin çözümlemesi sonucu frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma, t testi ve varyans değerleri belirlenmiştir. Grupların görüşleri arasındaki fark .05 anlamlılık düzeyi dikkate alınarak yorumlanmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde anket uygulaması sonucu elde edilen, deneklere ait kişisel bilgilere, sayısal bulgulara ve bunlara ilişkin yorumlara yer verilmektedir.

Tablo 1’de deneklere ait sayısal bilgilere yer verilmektedir.

Tablo 1. Deneklere Ait Sayısal Bilgiler

GRUPLAR	BÖLÜMLER											
	İNGİLİZCE			TÜRKÇE			PDR			TOPLAM		
	K	E	T	K	E	T	K	E	T	K	E	T
SYD ALAN	21	9	30	22	8	30	17	13	30	60	30	90
SYD ALMAYAN	21	9	30	24	6	30	20	10	30	65	25	90
										125	55	180

Araştırmanın birinci alt probleminin değerlendirilmesine ilişkin sayısal bilgiler tablo 2’de verilmektedir. İngilizce öğretmenliği bölümünde SYD alan öğretmen adaylarının istenmeyen davranışları değiştirmek ve düzeltmek amacıyla yararlanmayı düşündükleri stratejiler konusundaki \bar{X} , SYD almayan öğretmen adaylarının \bar{X} ’dan daha yüksek çıkmakla birlikte, iki grubun \bar{X} ’ları arasındaki fark çok yüksek değildir. Diğer taraftan SYD alan ve almayan öğretmen adaylarının davranış değiştirme ve düzeltme konusundaki görüşbirliği düzeyleri de birbirine yakındır. Gerek \bar{X} değerleri gerekse SS değerleri grupların benzer görüşlere sahip olduklarını ifade etmektedir. t testi sonuçları da grupların görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmadığını göstermektedir. Başka bir ifadeyle, İngilizce bölümünde SYD alan ve almayan öğretmen adayları sınıfta istenmeyen davranışları değiştirmek ve düzeltmek amacıyla yararlanılacak stratejiler konusunda benzer görüşlere sahiptir. Bu sonucun bölümde okutulan bazı derslerin içeriğinde sınıf yönetimi ile ilgili konulara yer verilmesinden kaynaklandığı söylenebilir.

Tablo 2. İngilizce Bölümünde SYD Alan ve Almayan Öğretmen Adaylarının Görüşleri

İNGİLİZCE BÖLÜMÜ	SAYISAL BULGULAR				
	n	\bar{X}	SS	SD	t değeri
ALAN	30	54.10	7.03	58	.36
ALMAYAN	30	53.43	7.22		

P>.05

Araştırmanın ikinci alt probleminin değerlendirilmesine ilişkin sayısal bilgiler tablo 3'te yer almaktadır. Türkçe öğretmenliği bölümünde SYD almayan öğretmen adaylarının \bar{X} , SYD alanların \bar{X} 'dan daha yüksektir. Bu sonuç Türkçe öğretmenliği bölümünde SYD alan ve almayan öğretmen adaylarının istenmeyen davranışların değiştirmek ve düzeltmek amacıyla yararlanılması düşünülen stratejiler konusunda farklı görüşlere sahip olduklarını göstermektedir. Grupların SS değerleri de bu sonucu desteklemektedir denilebilir. Başka bir ifadeyle her bir grupta örnekleme yer alan kişilerin büyük bir bölümünün aynı görüşleri paylaştıkları söylenebilir. t testi sonuçları da grupların görüşleri arasında bir fark bulunduğunu ve söz konusu farkın anlamlı olduğunu göstermektedir.

Tablo 3. Türkçe Öğretmenliği Bölümünde SYD Alan ve Almayan Öğretmen Adaylarının Görüşleri

TÜRKÇE BÖLÜMÜ	SAYISAL BULGULAR				
	n	\bar{X}	SS	SD	t değeri
ALAN	30	52.53	4.96	58	3.22*
ALMAYAN	30	56.20	4.41		ANLAMLI

*P<.05

Araştırmanın üçüncü alt probleminin değerlendirilmesine ilişkin sayısal bilgiler tablo 4'te verilmektedir. PDR bölümünde SYD almayanların \bar{X} 'sı, alanların \bar{X} 'dan yüksek çıkmıştır. Diğer taraftan SYD almayanlar (SS:4.83) alanlara göre daha homojen bir görüşbirliğine (SS:6.68) sahiptir. Bulgular PDR bölümünde SYD alan ve almayan öğretmen adaylarının istenmeyen davranışları değiştirmek ve düzeltmek amacıyla yararlanmayı düşündükleri stratejiler konusunda birbirlerinden farklı görüşlere sahip olduklarını ifade etmekle birlikte yapılan t testi sonuçları grupların bu konudaki görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmadığını ortaya koymuştur. Bu sonucun PDR bölümünde yer alan derslerin içeriğinden kaynaklandığı söylenebilir. Bu bölümde birinci sınıftan itibaren okutulan dersler öğretmen adaylarına, bireyi tanıma, rehberlik etme, bireysel ve grup düzeyinde psikolojik yardım, problem çözüme ve karar verme vb konularda kapsamlı bilgi ve beceriler kazandırmaktadır. PDR bölümünde okuyan öğretmen adayları kendi alanlarında edindikleri bilgi ve becerileri sınıf yönetimi ile ilgili konulara kolayca transfer edebilmektedir.

Tablo 4. PDR Bölümünde SYD Alan ve Almayan Öğretmen Adaylarının Görüşleri

PDR BÖLÜMÜ	SAYISAL BULGULAR				
	n	\bar{X}	SS	SD	t değeri
ALAN	30	54.16	6.68	58	.97
ALMAYAN	30	55.63	4.83		

P>.05

Araştırmanın dördüncü alt probleminin değerlendirilmesine ilişkin sayısal bilgiler tablo 5'te verilmektedir. Bu kısımda İngilizce, Türkçe ve PDR bölümlerinde sınıf yönetimi dersi alan ve almayan tüm öğretmen adaylarının öğrencilerin sınıf içinde sergiledikleri istenmeyen davranışları değiştirmek ve düzeltmek amacıyla yararlanılacak stratejiler konusundaki görüşleri verilmektedir. Elde edilen bulgular üç grubun benzer görüşlere sahip bulunduğunu göstermektedir. Yapılan varyans analizi sonucunda da grupların görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmadığı saptanmıştır.

Tablo 5. Bölümlere Göre Tüm Grubun Görüşleri (Varyans Analizi)

GRUPLAR	SAYISAL BULGULAR			
	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değeri
GRUPLAR ARASI	43.91	K-1 2	21.95	.83
GRUPİÇİ	6670.73	N-1 177	37.68	
TOPLAM	6714.64	N-1		

F > .05

Araştırmanın beşinci alt probleminin değerlendirilmesine ilişkin sayısal bilgiler tablo 6'da verilmektedir. Bu değerlendirme çerçevesinde SYD almayan toplam öğretmen adayları ile SYD alan toplam öğretmen adaylarının sınıf içinde öğrenciler tarafından sergilenen istenmeyen davranışları değiştirmek ve düzeltmek amacıyla yararlanmayı düşündükleri stratejiler konusundaki görüşlere yer verilmektedir. SYD alan ve almayan toplam öğretmen adaylarının \bar{X} değerleri birbirinden farklı çıkmıştır. İki

grubun istenmeyen davranışları değiştirmek ve düzeltmek amacıyla yararlanmayı düşündükleri stratejiler konusundaki görüşbirliği düzeyleri arasında da farklılık bulunmaktadır. SYD almayan grubun görüşbirliği düzeyi (SS:5.43), alanların görüşbirliği (SS:6.52) düzeyinden yüksek çıkmıştır. Başka bir ifadeyle SYD alan öğretmen adayları istenmeyen davranışların değiştirilmesi ve düzeltilmesi konusunda değişik stratejileri kullanmaktan yana gözüdürken almayan grup daha az sayıda stratejiden yararlanmayı düşünmektedir denilebilir. SYD alan ve SYD almayan toplam öğretmen adayları sınıf içinde sergilenen istenmeyen davranışları değiştirme ve düzeltme konusunda birbirinden farklı görüşlere sahiptir. Yapılan t testi sonucunda grupların görüşleri arasındaki farkın anlamlı olduğu ortaya çıkmıştır. Söz konusu fark SYD alan grubun dönem içerisinde bu dersin içeriğinde istenmeyen davranışları daha kapsamlı bir biçimde tanıma, analiz etme, tanımlanma, tartışma, uygun çözüm önerileri geliştirme, değerlendirme, uygun olanlarla değiştirme ve düzeltilme konusunda daha bilgili, bilinçli, dikkatli ve seçici tercihler yapmalarından kaynaklanmaktadır denilebilir.

Tablo 6. SYD Alan ve Almayan Bütün Öğretmen Adaylarının Görüşleri

GRUPLAR	SAYISAL BULGULAR				
	n	\bar{X}	SS	SD	t değeri
ALAN	90	53.17	6.52	178	2.85*
ALMAYAN	90	55.73	5.43		ANLAMLI

*P<.05

Davranış maddeleri bağlamında değerlendirildiğinde ise, SYD almayan öğretmen adaylarının sınıfta istenmeyen davranışları değiştirmek ve düzeltmek amacıyla yararlanmayı düşündükleri stratejiler \bar{X} büyüklükleri dikkate alınarak sıralandığında ilk sıralarda şunların yer aldığı görülmektedir (Tablo 7):

Sınıf kurallarını hatırlatma, ailesiyle ilişki kurma, okul yönetimi ile ilişki kurma, sınıfın dışına çıkartma, yanında durup hafifçe dokunma, derste değişiklik yapma, nezaketle dersi dinlemeye davet etme, ilgili disiplin maddesini hatırlatarak disiplin kuruluna vereceğini söyleme, okul müdürüne gönderme, davranış notunu kıracağı söyleme, sorumluluk vererek derse katmaya çalışma, oturduğu sırayı değiştirme, sınıfın önünde yaptığı davranış

için özür dilemesini isteme, arkadaşları ile konuşmasını engelleme, sonraki derse almama, dersin sonunda özel görüşme, görmezden gelme, dersten bırakacağını söyleme.

SYD almayan öğretmen adaylarının istenmeyen davranışları değiştirmek ve düzeltmek amacıyla öncelikle yararlanmayı düşündükleri stratejiler incelendiğinde bunların çoğunluğunun geleneksel sınıf yönetimi yaklaşımları çerçevesinde başvurulan stratejiler olduğu görülmektedir. Bu sonuç öğrencilerin fakülteye gelinceye kadar okudukları okulların sınıf ortamlarında sergilenen istenmeyen davranışlara karşın öğretmenlerinin başvurdukları stratejilerin bir yansıması olarak değerlendirilebilir.

SYD alan öğretmen adaylarının sınıfta karşılaştıkları istenmeyen davranışları değiştirmek ve düzeltmek amacıyla yararlanmayı düşündükleri stratejiler \bar{X} büyüklükleri dikkate alınarak sıralandığında ise ilk sıralarda şunlar yer almıştır (Tablo: 7)

Sınıf kurallarını hatırlatma, yanında durup hafifçe dokunma, ailesiyle ilişki kurma, davranışını değiştirmesini söyleme, okul yönetimi ile ilişki kurma, arkadaşları ile konuşmasını engelleme, sınıfı rahatsız etmemesini söyleme, derste değişiklik yapma, ilgili disiplin maddesini hatırlatarak disiplin kuruluna vereceğini söyleme, nezaketle dersi dinlemeye davet etme, oturduğu sırayı değiştirmesini isteme, davranış notunu kıracağını söyleme, arkadaşları ile konuşmasını engelleme, okul müdürüne gönderme, dersi kesip olumsuz davranıştan vazgeçmesini bekleme, sorumluluk vererek derse katmaya çalışma, sonraki derse almama, görmezden gelme, rehberlik servisine gönderme.

SYD alan öğretmen adaylarının sınıfta istenmeyen davranışları değiştirmek ve düzeltmek amacıyla öncelikle yararlanmayı düşündükleri stratejiler analiz edildiğinde % 75'inin önleyici disiplin modellerinden yararlanarak sorunların ortaya çıkmasını önlemeyi düşündükleri ortaya çıkmıştır. Bu sonuç, sınıf yönetimi dersinin öğretmen adaylarını daha bilinçli ve güçlü bir öğretmen profili ile sınıfa girmeye hazırladığı söylenebilir.

SYD almayan ve alan tüm öğretmen adaylarının görüşleri davranış değiştirme ve düzeltme stratejilerine göre madde madde karşılaştırıldığında grupların toplam yedi strateji konusundan birbirinden farklı görüşlere sahip oldukları belirlenmiştir (Tablo: 7). Yapılan t testi sonucunda grupların görüşleri arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmüştür. Diğer taraftan gruplar toplam 23 adet istenmeyen davranışları değiştirme ve düzeltme stratejisi konusunda ise benzer görüşlere sahiptir.

Tablo 7. Sınıf Yönetimi Dersi Alan ve Almayan Tüm Öğretmen Adaylarının İstenmeyen Öğrenci Davranışlarını Değiştirme ve Düzeltme Stratejilerine İlişkin Görüşleri

Davranış No	GRUPLAR DAVRANIŞ DEĞİŞTİRME VE DÜZELTME STRATEJİLERİ	S.Y.D	S.Y.D	t değeri
		Almaya n \bar{X}	Alan \bar{X}	
1.	Oturduğu sırayı değiştirmesini isteme	1.91	2.01	1.98*
2.	Kontrol edilebilecek bir yerde tek başına oturtma	1.28	1.17	1.66
3.	Sınıfın dışına çıkartma	2.52	2.41	1.28
4.	Sınıf kurallarını hatırlatma	2.87	2.86	.19
5.	Sorumluluk vererek derse katmaya çalışma	1.92	1.57	3.78*
6.	Sınıfın önünde yaptığı davranış için özür dilemesini isteme	1.88	1.98	1.01
7.	Arkadaşları ile konuşmasını engelleme	1.83	2.41	5.84*
8.	Yanında durup hafifçe dokunma	2.51	2.62	1.20
9.	Sözel olmayan yöntemlerle (ses vurgusu, tonlama,göz teması, jest ve mimikler vb.) uyarma	1.15	1.00	1.06
10.	Dersten bırakacağını söyleme	1.47	1.27	2.62*
11.	İlgili maddeyi hatırlatarak disiplin kuruluna vereceğini söyleme	2.15	2.08	.70
12.	Rehberlik servisine gönderme	1.32	1.30	.28
13.	Okul müdürüne gönderme	1.96	1.92	.49
14.	Okul yönetimi ile ilişki kurma	2.56	2.48	.99
15.	Ailesiyle ilişki kurma	2.74	2.64	1.41
16.	Başvurduğu davranışı değiştirmesini söyleme	2.56	2.55	.12
17.	Dersin sonunda özel görüşme	1.77	1.13	.70
18.	Teneffüse çıkarmama	1.14	1.06	1.52
19.	Sonraki derse almama	1.80	1.54	2,84*
20.	Dersi kesip olumsuz davranıştan vazgeçmesini bekleme	1.45	1.58	1.65
21.	Görmezden gelme	1.48	1.37	1.30
22.	Davranış notunu kıracağını söyleme	1.94	2.00	.62
23.	Derste değişiklik yapma	2.32	2.13	1.99*
24.	Sınıfı rahatsız etmemesini söyleme	2.52	2.37	1.64
25.	Nezaketle dersi dinlemeye davet etme	2.30	2.02	2.76*
26.	İsmiyle hitap ederek uyarma	1.63	1.48	1.48
27.	Öğrenciyle ders içinde konuşma	1.43	1.30	1.52
28.	Sınıf arkadaşlarından onun davranışını değerlendirmelerini isteme	1.08	1.14	1.00
29.	Sınıfını değiştirme	1.17	1.18	.17
30.	Ceza verme (ayakta durdurma, sevdiği etkinliklerden yoksun bırakma,istemediği işler verme vb.)	1.33	1.27	.80

*P<.05

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç

Bulgular bir bütün olarak değerlendirildiğinde sınıf yönetimi dersi almayan öğretmen adaylarının istenmeyen davranışları önlenmek amacıyla ceza ve otorite içeren stratejileri daha fazla kullanma eğiliminde oldukları, sınıf yönetimi politikası oluşturmak ve sınıf kuralları belirlemek yerine durumlarla tek tek uğraşmayı yeğledikleri saptanmıştır. Diğer taraftan sınıf yönetimi dersi alan öğretmen adaylarının ise istenmeyen davranışları değiştirmek için bir sınıf yönetimi politikası oluşturma bilinci geliştirdikleri, istenmeyen davranışları öğrencilerin desteğiyle önleme anlayışı içinde oldukları, ceza ve sertlik içeren stratejiler yerine önleyici ve caydırıcı stratejileri kullanmaya daha açık oldukları belirlenmiştir. Sonuç olarak istenmeyen davranışların değiştirilmesi açısından yararlanılması düşünülen stratejiler konusunda iki grubun farklı görüşlere sahip oldukları belirlenmiştir. Bu fark sınıf yönetimi dersi alan öğretmen adaylarının istenmeyen davranışların önlenmesi bakımından sergiledikleri yaklaşımların uygunluğundan kaynaklanmaktadır denilebilir. Bu açıdan sınıf yönetimi dersinin önemli bir işleve sahip olduğu söylenebilir.

Öneriler

Elde edilen bulgular çerçevesinde şu önerilerde bulunulabilir:

1. Sınıflarda istenmeyen davranışların sergilenmesine zemin oluşturabilecek etkenler kontrol altına alınmalı, sınıflar istenmeyen davranışları önleyici bir anlayışla düzenlenmelidir.
2. İstenmeyen davranışların önlenmesi açısından rehberlik servislerinden daha fazla yararlanma anlayışı ve girişimi yaygınlaşmalıdır.
3. Sınıf kurallarının belirlenmesi, uygulanması ve değerlendirilmesinde öğrencilerin aktif rol almaları sağlanmalıdır.
4. İstenmeyen davranışları değiştirme ve düzeltme sürecinde tepkisel disiplin modellerinden çok, önleyici ve iyileştirici disiplin modelleri tercih etmelidirler.
5. Sınıfta yapılacak etkinliklerin planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi çalışmalarına öğrencilerin bireysel ve grup düzeyinde olabildiği ölçüde yaygın bir biçimde katılmalarına fırsat ve ortam yaratılmalıdır.
6. Öğretmen sınıfa zamanında ve hazırlıklı girmeli, işine bağlı, kararlı, tutarlı, güvenilir ve güven veren bir öğretmen modeli oluşturmalıdır.

7. İstenmeyen davranışları önleme sürecinde öncelikle sınıfın havasını bozmayacak, öğrencilerde kaygı ve korkuya yol açmayacak ses vurgusu, tonlama, göz teması, jest ve mimikler vb. stratejiler kullanılmaya özen gösterilmeli, çabuk sönen, tekrarlanmayan davranışlar için önleyici stratejileri kullanmadan ceza içeren stratejilere geçilmemelidir.
8. İstenmeyen davranışlar, içinde öğrencinin de bulunduğu öğretmen, yönetici, rehber uzman ve velilerden oluşturulacak bir takım çalışması yoluyla kolektif bir yaklaşımla ele alınmalıdır.

KAYNAKÇA

- Ağaoğlu, Esmahan. Sınıf Yönetimi. (Editör: Zeki Kaya). (Sınıf Yönetimiyle İlgili Genel Olgular Bölümü). PegemA Yayıncılık. Ankara. 2002.
- Akar, İlhan. Sınıf Yönetim. Editör: Zeki Kaya. (Öğrenci Davranışlarını Etkileyen Etmenler Bölümü). PegemA Yayıncılık. Ankara. 2002.
- Aydın, Ayhan. Sınıf Yönetimi. Alfa Yayınevi. Bursa. 2000.
- Başar, Hüseyin. Sınıf Yönetimi. M.E.B. Yayınları. İstanbul. 1999.
- Bloom, B. İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme. (Çev: D. A. Özçelik), M.E.Y., İstanbul, 1998.
- Brubacher, John S.S. Dershane Disiplini. (Çev: A. Ferhan Oğuzkan), Çağdaş Eğitim, Ankara, 1985.
- Celep Cevat, Sınıf Yönetimi Ve Disiplini. Anı Yayıncılık Ankara, 2000.
- Çelik, Vehbi. Sınıf Yönetimi. Nobel Yayınevi. Ankara. 2002.
- Karip, Emin. Sınıf Yönetimi. Pegema Yayıncılık. Ankara. 2002.
- Keskin, M. Ali, Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları İstenmeyen Öğrenci Davranışları ve Kullandıkları Baş Etme Yolları. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). H.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara. 2002.
- Korkmaz, İsa. Sınıf Yönetim. Editör: Zeki Kaya. (İstenmeyen Davranışların Önlenmesi Bölümü) Pegema Yayıncılık, Ankara, 2002.
- Özdemir, İbrahim Etem. Sınıf Yönetimi. Editör: Ş.Şule Erçetin, M. Çağatay Özdemir. (Sınıf Ortamında İstenmeyen Davranışlar Bölümü), Asil Yayın Dağıtım. Ankara. 2004.
- Öztürk, Bülent. Sınıf Yönetimi. Editör, Emin Karip. (Sınıfta İstenmeyen Davranışların Önlenmesi ve Giderilmesi Bölümü), Pegema Yayıncılık. Ankara. 2002.
- Özyürek, Mehmet. Sınıfta Davranış Yönetimi. Karatepe Yayınları. Ankara. 1997.
- Özyürek, Mehmet. Sınıf Yönetimi. Karatepe Yayınları. Ankara. 2001.

- Sarıtaş, Mustafa. Sınıf Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar. Editör, Leyla Küçükahmet. (Sınıf Yönetimi ve Disiplinle İlgili Kurallar Geliştirme ve uygulama Bölümü) Nobel Yayın Dağıtım Ltd. Şti. 2000. Ankara.
- Tony, Tam Shui Kee. Locus of Control, Attributional Style And Discipline Problems In Secondary School. Early Child Development And Care, 2003, Vol, 173(5), Pp. 455-466.
- Tuncer, Oya. Çocuk ve Aile Çevresi. T.E.D. Bilim Dizisi No:3, Şafak Matbaası, Ankara, 1980.
- Traynor, P.L. Scientific Evolution of Five Strategies Teachers Use To Maintain Order. Education. 122. 3. 453-510. 2002.
- Türnüklü, Abbas., Maurice Galton. Students' Misbehaviours In Turkish And English Primary Classroom. Educational Studies, Vol. 27, No. 3, 2001.
- Türnüklü, Abbas., V., Yıldız. Öğretmenlerin Öğrencilerin İstenmeyen Davranışları İle Başa Çıkma Stratejileri: Çağdaş Eğitim Dergisi. Sayı: 284.
- Yüksel, Galip, Sınıf Yönetimi. Editör, Leyla Küçükahmet. (Sınıf Yönetimi ve Disiplinle İlgili Kurallar Geliştirme ve Uygulama Bölümü), Nobel Yayın Dağıtım Ltd. Şti. 2003. Ankara.

The Strategies Used in Order to Change and Ameliorate the Students' Classroom Behaviors That are Considered Undesirable in the Evaluations of Teacher Trainees

Summary

One of the duties of teachers is to replace the negative behaviors of students with positive ones. Teachers are to serve the instructor and organizer roles together. The success of the instructional activities depends on effective classroom management. One of the factors that teachers have to deal with effectively in classroom is behavior management. Within the framework of classroom management, behavior management is a dimension that teachers are to deal with fairly and fully.

Very different behaviors are almost inevitable in classrooms where students with different qualities and characteristics come together. Some student behaviors stemming from the differences in question might affect the classroom atmosphere negatively. Such behaviors are called undesired behaviors, which might harm academic activities, educational settings, social interactions, school equipment and students' possessions, impede teaching and learning activities, jeopardize the security, contradict educational

principles and school rules, contain aggression etc. The list is rather comprehensive. The examples of such behaviors are explained in detail in the problem situation section of the study.

Being unable to prevent the undesirable behaviors could cause various negative results. Teachers might suffer from tension, stress, professional dissatisfaction and burnout; students might have failures related to confusion, fear and anxiety, have attendance problems and lose their right to learn and gain information, there might be verbal or physical conflicts in classroom and that might disturb the students in other classrooms, discipline problems increase in number and the problems might reflect on parents and even society. Therefore, teachers usually have to spend their time to deal with such behaviors.

Effective classroom management could be achieved basing the classroom behaviors on clear rules. In the classrooms where rules are determined precisely and applied decisively, students are more careful about their behaviors and undesired ones are scarcer. In the classrooms where students have self-control, teachers can find much more time to use their knowledge, skills and energy for educational-instructional activities. They are supposed to be good models when managing student behaviors to provide them with positive behaviors, attitudes and habits and sense of responsibility.

Teachers can minimize the undesired behaviors in classroom only through an effective behavior management. Several strategies are recommended for teachers to help them change and/or ameliorate the undesired student behaviors. In the problem situation section of the study, many of such strategies are explained in detail.

The goal of the present study is to determine the strategies the teacher trainees would like to use to change and ameliorate the undesired student behaviors in classroom.

The participants of the study are randomly chosen 180 second and third year teacher trainees who were studying in the Turkish Language Education, English Language Education and Psychological Guidance and Counseling departments of Uludağ University Faculty of Education during the 2004/05 academic year. The quantitative data were attained by means of the "Questionnaire of the Strategies to Change and Ameliorate the Undesired Behaviors" designed by the researcher. The techniques of t-test and variance analysis were used when analyzing the data. The difference between the views of the groups was construed considering the 0,5 meaningfulness level.

It was found that the trainees who did not take the classroom management course tended to use the teacher-centered and traditional behavior changing strategies while the ones who took the course attached much more importance to the strategies that include rational problem-solving, remedial approaches and guidance and counseling.

The groups were found to have different views on getting the undesired behaviors under control. It might be thought that the difference in question stems from the function of the classroom management course.